

Jednání Řídícího výboru CPK

Datum konání	5. 6. 2024, 14:00-17:00
Místo konání	online
Účastníci	Členové ŘV: J. Kaňka, T. Kubíček, M. Lhoták, T. Řehák, M. Svoboda Omluveni: T. Foltýn, M. Wolna Tajemnice: B. Stoklasová Hosté: K. Košťálová, M. Krčál, J. Pavlík, I. Zadražilová, P. Žabička

I. Uvítání, úvod (M. Lhoták)

M. Lhoták uvítal účastníky jednání, zrekapituloval již dříve zasláný program jednání a požádal o jeho odsouhlasení. Všichni přítomní s navrženým programem souhlasili.

II. Kontrola plnění úkolů z posledního jednání ŘV 18. 10. 2023 (B. Stoklasová)

B. Stoklasová provedla kontrolu plnění úkolů z posledního jednání ŘV

Dodání podkladů pro aktualizaci maillistu členů Rady CPK včetně zapracování případných změn ve vedení zapojených knihoven

Odpovídá: M. Krčál, B. Stoklasová

Termín: ihned

Stav: Splněno, dodáno, aktualizováno

B. Stoklasová, M. Krčál i M. Lhoták konstatovali, že změny byly zapracovány a údaje by měly být aktuální. Je však třeba, aby zapojené knihovny změny na své straně hlásily. Praktické je, pokud ředitel/ka knihovny má obecnou e-mailovou adresu typu reditel/ka@knihovnaxy.cz, která zůstává v případě změny ve vedení knihovny stále stejná.

Zaslání nabídky Palmknihy členům ŘV

Odpovídá: J. Pavlík, B. Stoklasová

Termín: ihned

Stav: Splněno, dodáno

Prezentace řezu Knihovny.cz pro MZK na jednání Rady CPK

Odpovídá: M. Krčál

Termín: 15.11.2023

Stav: Splněno, proběhlo

Prezentace o problematice zapojování malých knihoven pro Radu CPK

Odpovídá: M. Wolna

Termín: 15.11.2023

Stav: Splněno, proběhlo

Vystavení kódu a scriptu pro implementaci Bank iD do ALEPHu

Odpovídá: M. Denár, M. Bajger
Termín: prosinec 2023
Stav: Splněno, vystaveno

MVS – příprava a realizace workshopu pro ředitele knihoven

Odpovídá: Karolína Košťálová
Termín: říjen 2024

K. Košťálová požádala o upřesnění náplně i formy workshopu. Z kratší diskuse vyplynul tento závěr: workshop bude zaměřen na informování ředitelů knihoven a proběhne online, protože u této formy je pravděpodobná vyšší účast ředitelů knihoven.

Diskuse:

T. Kubiček konstatoval, že kontrola úkolů byla tentokrát (na rozdíl od minulých jednání) velmi krátká a omezila se na pouhé konstatování, že úkol byl splněn, ale nebylo specifikováno, jakým způsobem.

B. Stoklasová odpověděla, že forma kontroly úkolů vycházela z jejich povahy: většinou se jednalo pouze o konstatování splnění úkolu, protože členové ŘV se účastnili plnění úkolů (prezentace) nebo obdrželi podklady dodané jako výstup jednotlivých úkolů, takže krátká diskuse proběhla pouze k aktualizaci podkladů a k workshopu pro ředitele knihoven. Diskuse bude v zápisu zachycena.

III. CPK: stav, problémy, výhled (M. Krčál)

PREZENTACE

M. Krčál se ve své prezentaci věnoval těmto okruhům:

- Katalogy velkých knihoven (MZK, NK ČR a KNAV) jako řezy na portálu
- Vzdělávání, marketing a propagace
- Statistiky návštěvnosti (stále nízké)
- Nové úkoly pro Expertní tým

Diskuse:

M. Krčál konstatoval, že řezy mají určitě smysl pro velké knihovny. První nasazení by mělo proběhnout v MZK, NK ČR a KNAV. Realizace řezů pro tyto knihovny má nyní nejvyšší prioritu a může významně změnit chápání i využívání portálu. V budoucnosti je možné uvažovat o krajských knihovnách, otázkou jsou menší knihovny s ohledem na pracnost/servis/množství specifik.

M. Lhoták souhlasil, že zvláštní řez pro každou malou knihovnu patrně není reálný, ale možná by stačil filtr nad knihovnami, který by rozšířil jejich nabídku služeb. Zároveň upozornil na skutečnost, že termín katalogy knihoven používaný jako alternativa k řezům pro jednotlivé knihovny je užší než realita, kterou popisuje, protože nejde jen o katalogy, ale i o discovery a další služby. Doporučil proto používat raději termín řezy.

Proběhla kratší diskuse o tom, které knihovny má/nemá smysl plnohodnotně zapojovat se závěrem, že větší význam, než velikost knihovny může mít unikátnost fondu a jeho přínos pro CPK.

B. Stoklasová v této souvislosti informovala, že problematikou zapojování knihoven se bude Expertní tým CPK zabývat na svém plánovaném osobním setkání na konci června v Hradci Králové. Zároveň připomněla zkušenost se zapojováním knihoven do JIB, kde po aplikaci obdobného kritéria docházelo k problémům. Malé specializované knihovny s unikátními fondy měly po „zviditelnění“ v JIB problém s omezenou dostupností svých fondů pro veřejnost a s minimálním počtem zaměstnanců, takže řada z nich požádala po čase o odpojení. Doporučila proto před zapojením ověřit jejich možnosti a limity pro větší otevření jejich fondů a služeb, na které může zapojení do CPK vytvořit větší tlak.

T. Řehák vyslovil názor, že u malých knihoven by otázka neměla znít, zda, ale kdy dojde k jejich zapojení do CPK.

K. Košťálová informovala, že NK ČR bude končit na konci srpna předplatné EDS a dojde k přesměrování na CPK.

M. Krčál informoval o zapojování 100. knihovny do CPK a plánované marketingové využití. Diskuse proběhla k novým úkolům pro Expertní tým (analýza, zda a proč portál plní/neplní cíle definované před 10 lety, jak dostat portál mezi lidi, využít jej při propagaci knihoven a jak najít ambasadory portálu v knihovnách).

T. Řehák vyslovil názor, že ET byl záměrně složen z expertů na různé oblasti a většina jeho členů nejsou odborníci na marketing, takže jeho role v definování cílů a funkcí a jejich ověřování by měla zůstat klíčovou.

B. Stoklasová informovala, že v průběhu jednání ET zazněly stejné pochybnosti. Nepůjde ale o marketing, ale o vytváření podkladů pro marketing. Na osobním jednání (25. a 26. 6. 2024 v Hradci Králové) se ET vrátí k Projektovému záměru a bude hodnotit, co se podařilo/nepodařilo a proč a bude se zamýšlet nad tím, co je v jednotlivých oblastech třeba změnit a zlepšit a zde se zastoupení různých specializací bude velmi hodit.

T. Řehák vyslovil uznání týmu MZK za dosažené výsledky i kvalitu služeb portálu a konstatoval, že nízké využití portálu je v prudkém rozporu s jeho kvalitami.

T. Kubiček upozornil (s odkazem na jednání ÚKR, kterému bude věnován programový bod VII) na skutečnost, že v souvislosti s nízkým využitím portálu jsou zpochybňovány i kvalita a smysl CPK a vyzval všechny členy ŘV CPK o stručné vyjádření k tomu, co pro podporu CPK reálně udělali a dělají.

T. Řehák: Byl jsem u zrodu CPK a podílel jsem se na vzniku jeho koncepce. Vždy a všude jsem propagoval a stále propaguji centrální funkci portálu, vyzdvihuji jeho kvality a doporučuji jeho využívání.

M. Svoboda: Podílel jsem se na vzniku základní koncepce portálu, v NTK jsme vyvinuli a provozujeme službu ZÍSKEJ. Projekt CARDS nejde proti CPK, ale naopak poskytuje finanční možnosti pro podporu CPK a rozvoj některých jeho funkcí.

J. Kaňka: Své členství jak v ŘV CPK, tak v Expertním týmu pokládám za ideální. Díky němu mám dostatek informací z rozhodující i expertní sféry a mohu přenášet a upřesňovat informace pro obě složky. Od počátku prosazuji a propaguji centrální funkci CPK, snažím se ji aplikovat ve vlastní knihovně (např. plné využití CPK včetně nasazení ZÍSKEJ) a propagovat v dalších knihovnách.

K. Košťálová: Nejsem členem ŘV, jsem zde jen jako zástupce NK, proto budu formulovat postoj NK. Věříme, že spolupráce na společné centrální službě je lepší než vývoj vlastních řešení. Věříme v řez CPK pro NK ČR a v sílu společného řešení. Úspěch řezů v MZK, NK ČR a KNAV přinese jiný pohled na CPK a měl by zvýšit míru jeho využití.

B. Stoklasová: nejsem členkou ŘV, jen tajemnicí. Jsem ráda, že mohu své zkušenosti s přípravou a vedením řady centrálních projektů využít v projektu CPK, který pokládám za klíčový projekt současného i budoucího českého knihovnictví. Byla jsem u zrodu projektu, koordinovala jsem přípravu základních strategických dokumentů a nyní se snažím přispět k jejich úspěšné realizaci.

M. Lhoták: byl jsem jedním z iniciátorů projektu a KNAV je od počátku jeho důležitým účastníkem, který zastřešuje jeho koordinaci, management, fungování Expertního týmu a další činnosti. KNAV je zároveň významným partnerem pro praktickou spolupráci a testování funkcí (nyní hlavně řezy). Osobně se věnuji řízení ŘV i Rady CPK a projekt všude propaguji a obhajuji (např. na ÚKR).

IV. ZÍSKEJ: aktuální stav a výhled (J. Pavlík)

PREZENTACE

J. Pavlík se ve své prezentaci věnoval těmto okruhům:

- MVS (statistiky + snaha o zapojení 100% knihoven zapojených do CPK do ZÍSKEJ)
- EDD
- API pro AKS
- Tlačítko To chci a Palmknihy
- Další vývoj díky CARDS
- Nahrazení VPK

Diskuse:

M. Lhoták informoval o zprovoznění napojení ZÍSKEJ na ALEPH v KNAV (prozatím v elementární podobě). Dokumentace ke scriptu, který využívá standardní API ALEPHu je dostupná zde:

<https://github.com/LIBCAS/ZT-Aleph-Ziskej>

M. Lhoták zdůraznil snahu o zapojení 100% knihoven zapojených do CPK také do Získej a doporučil zachovat financování servisního centra ZÍSKEJ z VISKu s ohledem na udržitelnost služby.

J. Kaňka doporučil, aby účast v ZÍSKEJ byla spojena s účastí v CPK.

K. Košťálová upozornila na absenci verifikace uživatele v ZÍSKEJ.

V. Expertní tým: zpráva o složení a činnosti (B. Stoklasová)

PREZENTACE

B. Stoklasová se ve své prezentaci věnovala těmto okruhům:

- Složení ET
- Činnost ET od posledního jednání ŘV

B. Stoklasová informovala v bloku Složení ET o personální změně v ET. P. Doležalová z ET odešla a jako náhrada byl nominován Martin Burian z NTK. Kandidáta představil *J. Pavlík* z NTK a jeho členství doporučil i *M. Svoboda*. Přítomní členové ŘV jednomyslně schválili členství M. Buriana v ET.

V bloku Činnost ET od posledního jednání ŘV informovala *B. Stoklasová* o průběžné činnosti ET, nedávném online jednání i připravovaném osobním jednání v Hradci Králové. Poslední jednání ET podrobně dokumentuje [ZÁPIS](#).

Diskuse:

Diskuse vznikla na základě informace B. Stoklasové o tématech projednávaných na posledním jednání ET a některých závěrech:

J. Kaňka: Je třeba se vrátit k základním dokumentům a cílům definovaným v Projektovém záměru. Zde byl CPK koncipován jako CENTRÁLNÍ portál, na který budou postupně napojeny všechny centrální aktivity. K tomu však nedošlo a portál se stal navzdory dosaženým kvalitám a poskytovaným službám pouhou alternativou, což je zásadní chyba a je třeba se vrátit k projektovému záměru a usilovat o realizaci cílů zde stanovených. Určitě se to neobejde bez nátlaku.

B. Stoklasová se plně ztotožnila s konstatováním J. Kaňky a doplnila, že na osobním jednání ET trvala mimo jiné i proto, že se zde chtěla vrátit „ke kořenům“, tj. k projektovému záměru a hledat odpověď na otázku, proč hlavní cíle nebyly ani po 12 letech od publikování 1. verze Projektového záměru realizovány. CPK není jediným centrálním projektem s tímto osudem. Proč je zde u centrálních projektů již desítky let stále stejný scénář: silná myšlenka a kvalitní projekt, smělé cíle, které jsou postupně rozmělněny a projekt se stává alternativou k různým dalším projektům? Vinu rozhodně nelze svalovat na řadové knihovníky, kteří milují své stereotypy a centrální projekty nechtějí. Větší problém je na straně pracovníků na vedoucích pozicích, kteří nemají čas (chuť?) se s projekty seznámit a mnohdy neznají jejich základní funkce a kvality, a tak schvalují nebo dokonce hledají další (lepší) alternativy. Na podkladě původního projektového záměru se musíme zamyslet nad tím, co můžeme ovlivnit a zlepšit.

M. Lhoták doporučil diskusi k těmto závěrům ukončit a přesunout ji do programového bodu VII. CPK na ÚKR: informace, diskuse, příprava na jednání ÚKR (M. Lhoták).

VI. Ukázka využití CPK (I. Zadražilová)

I. Zadražilová v ukázce možností využití CPK zdůraznila jeho unikátní funkce (propojení fondů mnoha knihoven i elektronických zdrojů, propojení kont z různých knihoven, možnost vidět okamžitou

dostupnost dokumentů v různých institucích, možnost prohledávání obsahů a plných textů, využití citací atd.).

Účastníci jednání ukázkou ocenili a doporučili její zopakování na jednání ÚKR 27. 6. 2024. Do ukázky je třeba zahrnout i službu ZÍSKEJ a reálnou ukázkou propojení účtů z různých knihoven.

Někteří členové ŘV přiznali, že o existenci a/nebo kvalitě některých předvedených funkcí nevěděli.

VII. CPK na ÚKR: informace, diskuse, příprava na jednání ÚKR (M. Lhoták)

V souvislosti s jednáním o celostátních službách proběhla na ÚKR diskuse o CPK. S ohledem na nízké statistiky využití portálu zde byla zpochybněna i kvalita jeho služeb a schopnost plnění role centrální služby.

Přítomní členové ŘV, kteří se účastnili jednání ÚKR shodně konstatovali, že důvodem zpochybnění kvality služeb a centrální role portálu nebyl zlý záměr, ale neznalost současné podoby portálu a jeho služeb.

Diskuse:

Proběhla diskuse k situaci na ÚKR včetně hledání cest, jak podobným nedorozuměním v budoucnu předejít.

T. Řehák: Mezi kvalitou technického řešení portálu i jeho služeb a mírou jeho využití existuje zásadní disproporce. Společně jsme navrhli a vytvořili špičkový produkt, ale neumíme ho prodat. Na tuto slabinu je nutné se zaměřit.

T. Kubíček: Je třeba jasně a srozumitelně zformulovat 10 důvodů, proč právě CPK.

J. Kaňka: Podobný cíl (pro různé skupiny) měl i jeden z úkolů pro ET: „Výběr a akcentace unikátních funkcí CPK pro cílové skupiny knihovník, ředitel knihovny, uživatel“. Jeho plnění se zatím příliš nedařilo, ale je třeba se k němu vrátit.

B. Stoklasová: Zpochybňování centrálních projektů z neznalosti není novinkou. Podobným atakům čelila opakovaně i JIB, byly zde i snahy o pozastavení finanční podpory projektu. Iniciátoři snah o pozastavení financování projektu JIB nevyužívali a neznali ani její základní funkce.

J. Pavlík: Problémem CPK je, že zatím stojí mimo hlavní služby knihoven. Zde bude velkou změnou a výbornou propagací projektu realizace řezů pro různé knihovny.

M. Lhoták: Přímo pod logem projektu KNIHOVNY.CZ je uvedeno Provozuje Moravská zemská knihovna. To vede u některých knihoven k dojmu, že se jedná o projekt MZK a je otázka, zda informaci o MZK neuvést jinak/jinde.

T. Řehák: Viditelné zmínění role MZK je na místě, protože její role v projektu je klíčová.

B. Stoklasová: Viditelné zmínění role MZK přímo pod logem KNIHOVNY.CZ nevádí, protože její role je skutečně klíčová. Zásadní chybou ale je, že z úvodní stránky není zřejmé, že jde o CENTRÁLNÍ portál. Toto je třeba změnit a centrální roli projektu je nutné všude akcentovat.

M. Svoboda připomněl možnost spolupráce na vývoji nových funkcí s projektem CARDS včetně možnosti financování vývoje funkcí využitelných v obou projektech z CARDS.

M. Lhoták upozornil na disproporci mezi čísly 100 a 6 000. 100 knihoven je do portálu zapojeno, ale to je jen velmi malá část z počtu 6 000 existujících knihoven. Plnohodnotné zapojení všech 6 000 knihoven není reálné, je ale třeba hledat a propagovat cestu, jak mohou i nezapojené knihovny portál využívat a obohatit díky jeho existenci nabídku svých služeb.

Dále proběhla krátká diskuse o zapojování univerzitních a specializovaných knihoven do CPK.

VIII. Různé

V bloku Různé nebyly uplatněny žádné další příspěvky.

IX. Závěry a doporučení

Nový člen Expertního týmu

Přítomní členové ŘV vzali na vědomí rezignaci P. Doležalové na členství v Expertním týmu a jednomyslně souhlasili členstvím M. Buriana z NTK.

Centrální role a propagace portálu

Členové ŘV ocenili vysokou kvalitu CPK a vyslovili uznání týmu MZK za dovedení projektu do současné fáze. Podpořili hlavní prioritu řezů pro MZK, NK ČR a KNAV, ocenili spolupráci všech tří knihoven na společném řešení, které má velký význam pro pozici a budoucnost CPK a mělo by zvýšit i jeho využití. Zároveň konstatovali, že nízká míra využití portálu je v prudkém rozporu s jeho vysokou kvalitou a vyzvali všechny orgány projektu (Expertní tým, Řídící výbor, Rada) i zapojené knihovny k větší aktivitě v oblasti propagace a využívání portálu.

X. Úkoly

Příprava prezentace CPK pro jednání ÚKR 27. 6. 2024

Prezentace podobná prezentaci na jednání ŘV s doplněním služby ZÍSKEJ a reálné ukázky propojení účtů z různých knihoven.

Odpovídají: I. Zadražilová, M. Krčál, J. Pavlík

Termín: 27. 6. 2024

Projektový záměr a realita, co se podařilo a co ne, jak zviditelnit CPK

Projednání na osobním jednání ET a příprava výstupu pro ŘV

Odpovídá: Bohdana Stoklasová

Termín: 31. 7. 2024

MVS – příprava a realizace workshopu pro ředitele knihoven

Online workshop zaměřený na informování ředitelů

Odpovídá: Karolína Košťálová

Termín: říjen 2024

Zapsala: 12. 6. 2026 Bohdana Stoklasová